

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 173/12</i>
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **5 czerwca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **5 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **30 grudnia 2011 r.** sygn. akt **IV U 347/11**

zmienia zaskarżony wyrok jak również poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 28 stycznia 2011 r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. R. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 grudnia 2010 r. do 9 października 2014 r.

Sygn. akt III AUa 173/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 czerwca 2013 r.

Decyzją z dnia 28 stycznia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy J. R. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, albowiem orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 30 grudnia 2010 r. wnioskodawca został uznany za zdolnego do pracy.

W podstawie prawnej powołano przepis art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca domagał się jej zmiany i przyznania prawa do dochodzonego świadczenia podnosząc, że stan jego zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy zarobkowej. Wniósł o przebadanie go w toku postępowania sądowego przez biegłych lekarzy sądowych z zakresu ortopedii i neurologii.

Odpowiadając na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty, które legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji oraz wyjaśniając, że wnioskodawca do 30 listopada 2009r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2011 r., sygn. akt IV U 347/11 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że J. R. ur. (...), posiada wykształcenie podstawowe, ostatnio pracował jako traktorzysta, od 8 października 1999 r. do 30 listopada 2009 r. otrzymywał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 27 października 2009 r. złożył w organie rentowym wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 2 lutego 2010 r. Zakład odmówił wnioskodawcy prawa do dochodzonego świadczenia, bowiem orzeczeniem z dnia 29 stycznia 2010 r. komisja lekarska ZUS stwierdziła, że nie jest niezdolny do pracy. Od tak wydanej decyzji J. R. odwołał się do Sądu Okręgowego w Rzeszowie, który w dniu 18 czerwca 2010 r. oddalił odwołanie.

Z kolejnym wnioskiem o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawca wystąpił w dniu 8 grudnia 2010 r. Orzeczeniem z dnia 25 stycznia 2011 r. komisja lekarska ZUS orzekła, iż wnioskodawca jest zdolny do pracy.

Powyższe orzeczenie stanowiło podstawę wydania przez organ rentowy zaskarżonej decyzji.

Celem zweryfikowania oceny stanu zdrowia wnioskodawcy po dniu 18 czerwca 2010 r., dla ustalenia, czy stan zdrowia zainteresowanego powoduje co najmniej częściową niezdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu ortopedii i neurologii.

W opinii z dnia 5 sierpnia 2011 r. biegli rozpoznali u badanego zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowego z zespołem bólowym w okresie pełnej remisji objawów klinicznych i zaopiniowali, że J. R. po dacie złożenia wniosku w dniu 8 grudnia 2010 r. nie był częściowo niezdolny do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Wskazali, że stan zdrowia wnioskodawcy z powodu schorzeń narządu ruchu i neurologicznych nie powoduje jego niezdolności do pracy. Wskazali, że zaawansowanie zmian chorobowych kręgosłupa jest stosowne do wieku oraz do typu budowy i nie powoduje dysfunkcji narządu ruchu.

W opinii z dnia 14 grudnia 2011 r. biegła z zakresu medycyny pracy rozpoznała u wnioskodawcy zespół bólowy kręgosłupa w okresie remisji na tle zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych, przebyte złamanie kręgow (…), nadciśnienie tętnicze wyrównane farmakologicznie i stwierdziła, że w dniu 8 grudnia 2010 r. J. R. nie był częściowo niezdolny do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Biegła wskazała, że wnioskodawca otrzymał rentę po doznaniu złamania kręgow piersiowych, z powodu którego to urazu był leczony zachowawczo. W wyniku wieloletniej obserwacji specjalistycznej, brak jest u wnioskodawcy objawów ucisku na rdzeń kręgowy, ani innych cech destabilizacji kręgosłupa. Okresowo występują u badanego dolegliwości bólowe narządu ruchu związane z procesem degeneracyjnym tego układu. W ocenie biegłej nie powodują one jednak istotnej przewlekłej dysfunkcji lokomocyjnej ciała i nie uzasadniają orzeczenia niezdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Zdaniem biegłej wnioskodawca może podejmować aktywność zawodową w wykonywaniu różnych prac adekwatnych do jego fizycznych możliwości i umiejętności. Zdaniem biegłej okresowe zaostżenia procesu chorobowego mogą być leczone w ramach jego okresowej niezdolności do pracy.

Dysponując tak zebrany materiał dowodowy, Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia podstawowego warunku do przyznania prawa do renty, bowiem nie jest niezdolny do pracy przynajmniej w stopniu częściowym.

Sąd swoje ustalenia oparł na opiniach biegłych, których specjalizacje zawodowe odpowiadają rodzajom schorzeń i dolegliwości wnioskodawcy. Biegli wydali opinie po badaniu odwołującego oraz po analizie dokumentacji jego leczenia, którym Sąd dał wiarę, uznając je za zupełne i fachowe, a wnioski w nich zawarte za rzeczowe i przekonywujące. Podkreślił również, że biegli w sposób wyczerpujący i nie budzący wątpliwości wypowiedzieli się co do stanu zdrowia skarżącego.

W ocenie Sądu odwołanie J. R. było bezzasadne, bowiem z opinii biegłych wynika, iż w dniu 8 grudnia 2010 r. nie był on osobą co najmniej częściowo niezdolną do pracy, a wnioskodawca ani w postępowaniu przed organem rentowym, ani w postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie udowodnił, iż jest niezdolny do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Podając w podstawie prawnej rozstrzygnięcia art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.

W apelacji od powyższego wyroku J. R. domagał się jego zmiany i przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy ewentualnie uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji zarzucając, że wydany wyrok jest niezasadny, ponieważ opiera się na nieprecyzyjnych i nieobiektywnych opiniach biegłych sądowych powołanych w sprawie. Podkreślał, że podjęcie przez niego zatrudnienia spowoduje pogorszenie stanu zdrowia i powstanie nieodwracalnych zmian w organizmie prowadzących do kalectwa.

Wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych lekarzy sądowych spoza Sądu Okręgowego w Rzeszowie, celem ustosunkowania się do przedłożonych zaświadczeń lekarskich.

Organ rentowy nie odniósł się do treści apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Wniesiona przez wnioskodawcę J. R. apelacja okazała się zasadna, co zaskutkowało orzeczeniem reformatoryjnym tutejszego Sądu.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż w sprawach o świadczenia rentowe, w celu ustalenia stanu zdrowia osoby odwołującej się pod kątem zasadności przesłanki warunkującej nabycie prawa do renty, jaką jest niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, daty powstania tej niezdolności oraz jej charakteru, koniecznym jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lekarza lub zespołu biegłych. Jest oczywistym, że ocena niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych, których sąd orzekający nie posiada. Opinia zaś biegłego (czy biegłych) musi spełniać określone kryteria, stanowiące w efekcie o pełnej miarodajności tego dowodu, bliżej o nich w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego (tu między innymi w orzeczeniach z dnia 19 grudnia 1990 r. I PR 148/90 OSP 1991 nr 11-12, poz. 300,14 września 1995 r. II URN 31/95 OSNAP 1996 r., nr 7, poz. 103, czy z dnia 7 listopada 2000r. I CKN 1170/98- OSNC 2001/4/64).

Spór w przedmiotowej sprawie dotyczył uprawnienia wnioskodawcy do renty z tytułu niezdolności do pracy od miesiąca grudnia 2010 r.,

a w szczególności spełnienia przez wnioskodawcę warunku z treści art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. jego niezdolności do pracy, którą ustawodawca zdefiniował w treści art. 12 ust. 1 w/w ustawy, jako całkowitą lub częściową utratę zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowań do odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

W sporach dotyczących oceny stanu zdrowia, w których ustaleń faktycznych dokonuje się na podstawie dowodów wymagających wiedzy medycznej, a więc wiadomości specjalnych, zasadniczym dowodem w postępowaniu sądowym jest dowód z opinii biegłego lekarza lub zespołu biegłych, mających na celu ustalenie stanu zdrowia odwołującego pod kątem występowania przesłanki warunkującej nabycie prawa do świadczenia, jaką w rozpoznawanej sprawie była niezdolność do pracy wnioskodawcy na poziomie, co najmniej częściowej niezdolności (tj. utraty w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji).

Sąd I instancji celem ustalenia stanu zdrowia J. R. oraz zweryfikowania orzeczeń, które poprzedziły wydanie zaskarżonej decyzji ZUS, przeprowadził dowód z opinii biegłych specjalistów, którzy w wydanych opiniach stwierdzili u skarżącego schorzenia, które nie powodowały u odwołującego częściowej niezdolności do pracy.

Dla ustalenia i wyjaśnienia, czy wnioskodawca po 18.06.2010 r. jest nadal niezdolny do pracy chociażby częściowo, przy uwzględnieniu jego kwalifikacji - tutejszy Sąd uznał konieczność uzupełnienia w trybie art. 382 k.p.c. postępowania dowodowego w sprawie przez przeprowadzenie dodatkowo dowodu z opinii biegłego z zakresu neurologii i rehabilitacji z listy Sądu Okręgowego w Krośnie na okoliczność ustalenia stanu zdrowia wnioskodawcy, czy jest on chociażby częściowo niezdolny do pracy, a jeżeli tak, to określenia charakteru tej niezdolności. Biegły winien ustosunkować się nadto do dotychczasowych orzeczeń lekarskich.

Biegły z zakresu neurologii i rehabilitacji J. B. z listy Sądu Okręgowego w Krośnie wniósł o zwolnienie go z funkcji biegłego, dlatego wykonanie opinii zostało zlecone biegłemu z zakresu ortopedii i traumatologii również z okręgu Sądu Okręgowego w Krośnie.

W opinii z dnia 9 października 2012 r. biegły ortopeda-traumatolog W. M., w przeprowadzonym badaniu stwierdził zaawansowane schorzenie kręgosłupa(...)z dużym odczynem bólowym wykluczające obecnie możliwość wykonywania przez badanego pracy kierowcy. Biegły uznał, że schorzenia wnioskodawcy powodują częściową niezdolność do pracy na okres 2 lat od daty badania. Nadto wskazał, że z analizy dokumentacji medycznej wynika, że przynajmniej od lipca 2010 r. odwołujący był poważnie chory i leczył się w poradniach wysokospecjalistycznych zajmujących się schorzeniami układu ruchu, gdzie proponowano mu między innymi rozległy zabieg operacyjny kręgosłupa(...).

W opinii uzupełniającej z dnia 21 marca 2013 r. biegły specjalista ortopeda-traumatolog podtrzymał swoją opinię z 9 października 2012r. Podkreślił, że J. R. przez cały okres swojego zatrudnienia wykonywał zawód traktorzysty. Ze względu na specyfikę tego stanowiska, które wymaga dużo wysiłku fizycznego, narażania na wstrząsy, wibracje, wymuszonego przebywania w pozycji przodopochylenia, przy stwierdzonych schorzeniach ortopedyczno-neurologicznych nie był on zdolny do pracy od lipca 2010 r., co wynika też z dokumentacji medycznej.

Biegły dodał, że nie podziela wniosków końcowych biegłych wydających wcześniejsze opinie w sprawie, ponieważ biegli w swoich opiniach nie wzięli pod uwagę wykonywanego przez wnioskodawcę zawodu przed przejściem na rentę.

Opinia biegłego z dnia 9 października 2012 r., jak i jej uzupełnienie – jest w ocenie Sądu Apelacyjnego w pełni wiarygodnym materiałem dowodowym. Wydana została w oparciu o dokumentację leczenia wnioskodawcy i własne badania, jak również zgodnie ze specjalistyczną wiedzą medyczną biegłego i potwierdza częściową niezdolność

apelującego (okresową) do wykonywanej pracy. Wypadnie również stwierdzić, że jest ona jasna i rzetelna, a biegły w sposób wyczerpujący odpowiedział na pytania tut. Sądu zawarte w zleceniu z dnia 15 lutego 2013 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego opinia biegłego specjalisty ortopedy-traumatologa spełnia wszelkie kryteria uznania jej za w pełni wartościowy środek dowodowy i mogła stanowić podstawę do czynienia prawidłowych ustaleń faktycznych.

Dysponując wynikami w/w opinii, ocenianej według kryteriów art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Apelacyjny nie podzielił oceny Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca nie spełnia warunków do ustalenia prawa do dochodzonego świadczenia.

W tym miejscu podkreślić należy, że ocena niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie

z opinii biegłych, dysponujących specjalistyczną wiedzą medyczną.

Ocena całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy, wymaga z reguły wiadomości specjalnych. Przy ocenie niezdolności do pracy w myśl art. 12 w/w ustawy o tej niezdolności nie przesądza wyłącznie ocena medyczna stwierdzająca występowanie określonych jednostek chorobowych i ich wpływ na funkcjonowanie organizmu człowieka, tylko decydujące znaczenie ma ocena prawna dokonana w oparciu o okoliczności natury medycznej i okoliczności innej natury, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 13 ust. 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 278 § 1 k.p.c.)- por. wyrok S.N. z dnia 13 października 2009 r., sygn. II UK 106/09.

Stwierdzenie niezdolności do pracy uzależnione jest od stopnia naruszenia sprawności organizmu uniemożliwiającego podjęcie, czy też kontynuowanie zatrudnienia.

W przypadku J. R. problem niezdolności do pracy został w dotychczasowym postępowaniu należycie wyjaśniony i nie zachodzi potrzeba uzupełniania tego postępowania opinią biegłego medycyny pracy z listy SO w Rzeszowie, o co wnosił w zarzutach przewodniczący komisji lekarskich ZUS z dnia 22 maja 2013 r., który de facto nie jest stroną postępowania, ponieważ dotychczas przeprowadzone dowody wyjaśniły wszystkie okoliczności dotyczące stanu zdrowia wnioskodawcy, a uwzględnienie nowego wniosku dowodowego prowadziłoby tylko do wydłużenia postępowania.

Wszystko to razem prowadzić, więc musi do stwierdzenia, że po stronie wnioskodawcy wystąpiła przewidziana w art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), przesłanka umożliwiająca dalszą wypłatę renty.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny uznał, że zachodzą przesłanki do wydania orzeczenia reformatoryjnego w trybie art. 386 § 1 k.p.c.